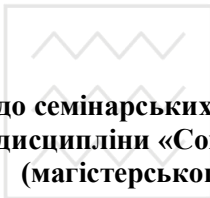

Національний університет
водного господарства та
природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-197

Національний університет
водного господарства та
природокористування

**Методичні вказівки
до семінарських занять та самостійного вивчення навчальної
дисципліни «Соціологія» для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня усіх спеціальностей НУВГП денної
форми навчання**

Схвалено науково-
методичною радою
НУВГП
протокол № 2
від 27 березня 2019 р.

Рівне – 2019

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / Давидович С. Н., Сталовєрова А. В. – Рівне : НУВГП, 2019 р. – 21 с.

Укладачі: Давидович С. Н., к.і.н., доц. кафедри суспільних дисциплін; Сталовєрова А. В., к.і.н., доц. кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Олексін Ю. П., д.пед.н., професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін.

Зміст

Мета і завдання вивчення дисципліни	3
Семінар 1. Соціологія як наука	5
Семінар 2. Мета, об'єкт та предмет соціологічного дослідження	7
Семінар 3. Методи збору первинної соціологічної інформації	8
Семінар 4. Суспільство як соціальна система	10
Семінар 5. Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства	11
Семінар 6. Соціологія особистості	12
Семінар 7. Соціологія праці управління трудовим колективом.....	14
Семінар 8. Соціологія сім'ї та шлюбу	15
Література	17

© Давидович С. Н.,
Сталовєрова А. В., 2019
© НУВГП, 2019

Мета і завдання вивчення дисципліни

Соціологія вивчає соціальне життя, соціальні зміни в суспільстві і соціальні події, які постійно мають місце у житті людей, в яких беруть участь і які впливають на їх поведінку, спосіб життя, становище у суспільстві.

Вивчення даної дисципліни допоможе сформувати у майбутніх фахівців соціологічне мислення і культуру, надасть їм необхідну допомогу у розумінні сутності й змісту складних соціологічних явищ і процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві, у виявленні причин та джерел їх виникнення, в усвідомленні природи різних соціальних конфліктів та пошуку адекватних шляхів їх подолання й вирішення. Крім того, надасть допомогу в прийнятті й реалізації ефективних управлінських рішень, які були б спрямовані на нормальне функціонування й подальший розвиток соціальних відносин.

Вивчення дисципліни "Соціологія" дозволить також майбутнім фахівцям оволодіти основами фундаментальних знань дисципліни, уміннями та навичками підготовки й проведення конкретних соціологічних досліджень.

Головна мета вивчення даної дисципліни полягає у:

- формуванні системи знань про основні поняття соціології;
- опануванні діалектикою соціологічного аналізу суспільних відносин;
- розкритті закономірностей розвитку суспільства;
- розгляді реальних соціальних процесів у сучасних умовах.

Основні завдання дисципліни:

- дати цілісне уявлення про специфіку соціологічного знання, його об'єкт і предмет;
- сформувати у студентів соціологічне знання про місце і роль соціальних факторів і соціальних інститутів у житті суспільства;
- допомогти студентам органічно пов'язувати здобуті соціологічні знання зі складними проблемами сучасного життя, вміло орієнтуватися в ньому.

Усне опитування проводиться на семінарських заняттях. Семінарські заняття - це самостійна творча робота студента за матеріалами теми під керівництвом викладача. Проводиться у формі вільної творчої дискусії, обговорення рефератів, доповідей.

Основною метою семінарського заняття є поширення та поглиблення теоретичних положень теми та формування навичок практичного застосування теоретичних положень теми, вміння практичного використання знань, принципів і методів соціології в своїй практичній діяльності.

Готуючись до семінарського заняття студент повинен:

- ознайомитись зі змістом плану семінару та переглянути конспект прослуханої лекції за даною темою;
- ознайомитись з рекомендованою літературою та прочитати відповідний розділ підручника або навчального посібника, опрацювати додаткову рекомендовану літературу. Робота з науковою книгою вимагає свідомого засвоєння прочитаного, а не механічного заучування. Для цього необхідно усвідомити зміст різних понять, спеціальних термінів, положень, що в свою чергу забезпечує термінологічну обізнаність студента та вироблення навичок логічного мислення;
- здійснити критичний аналіз викладеного матеріалу в опрацьованих джерелах з даної проблеми;
- скласти конспект опрацьованого матеріалу, де зазначити власну точку зору з даної проблеми;
- здійснити самоконтроль через відповідні питання за даної теми;
- скласти план відповіді на кожне питання плану заняття.

Виступаючи на семінарському занятті студент повинен:

- уникати технічного переказу матеріалу лекції або рекомендованої літератури;
- відповідаючи на питання, розглядати певні положення у розвитку, здійснювати порівняння різних підходів, концепцій в опрацьованій літературі;
- показати практичну значущість цих положень;
- інші студенти, присутні на семінарському занятті, повинні брати активну участь у обговоренні проблем, що розглядаються, а в разі неповного або недостатнього висвітлення матеріалу доповнювати відповідь, вступати у полеміку, використовуючи додаткові висновки, факти та цифрові дані.

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі при будь-якій формі навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Під час самостійної роботи студент повинен опрацювати спеціальну термінологію, з якою ознайомлюється під час вивчення відповідних тем дисципліни.

Однак репродуктивна самостійна робота не може бути достатньо ефективною під час формування самостійності як професійної якості особистості. Необхідне не лише вміння працювати без сторонньої допомоги, а й здатність розв'язувати цілісні задачі, що містять всі компоненти діяльності людини:

- 1) усвідомлення і формування проблем і завдань;
- 2) визначення цілей і складання плану вирішення;
- 3) аналіз, прогнозування і прийняття рішення, його практичну реалізацію;
- 4) контроль і оцінку процесу та результатів діяльності;
- 5) постановку нових цілей і завдань.

Метою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни "Соціологія" є поглиблення і закріплення теоретичних знань і набуття умінь і навичок їх практичного застосування.

Семінар 1. Соціологія як наука

План семінарського заняття

1. Поняття соціології, її об'єкт і предмет.
2. Методологічні підходи до соціологічного вивчення суспільства.
3. Структура й функції соціології.
4. Соціологія в системі суспільних наук.

Завдання для самостійної роботи

1. Соціологія: що вона вивчає.
2. Суспільство як об'єкт дослідження соціології.
3. Дискусії в суспільній науці про предмет соціології.
4. Соціальні закони, категорії та поняття соціології.
5. Структура і рівні соціологічного знання.
6. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками.

Завдання і вправи

1. У підручнику “Соціологія” П. Смелзера дається таке визначення соціології: “Якщо коротко, соціологію можна визначити як наукове вивчення суспільства”. Поясніть, що мається на увазі, коли йдеться про наукове вивчення суспільства?
2. Намалуйте схему структури соціологічного знання.
3. Дайте розширену характеристику основних функцій соціології.
4. Назвіть види соціальних законів, які виділяються за:
  - а) часом дії _____;
  - б) масштабом реалізації _____;
  - в) характером, способом вияву _____;
  - г) формами зв’язків _____.
5. Прочитайте уважно нижченаведені категорії соціології: “соціальний розвиток”, “соціальна група”, “соціальний прогрес”, “особистість”, “соціальна мобільність”, “соціальна спільність”, соціальний рух”, “соціальна верства”, “соціальна стратифікація”. Які з них пояснюють статистику суспільства, його структуру, а які характеризують динаміку суспільства?
6. Напишіть невеликий твір на тему: “Що мені може дати вивчення соціології?”

Питання для самоперевірки

1. Що є об’єктом соціології?
2. Що становить предмет соціології?
3. В чому полягає сутність “соціального” як провідної соціологічної категорії?
4. Які структурні рівні соціологічної системи знань?
5. Які основні функції соціології?
6. Соціальні закони, їх класифікація.
7. Методи соціології.
8. Яке місце займає соціологія серед інших суспільних наук?
9. Роль та завдання соціології в соціальному реформуванні українського суспільства.

Література: основна [1-9]; додаткова [10; 20; 22].

Семинар 2. Мета, об'єкт та предмет соціологічного дослідження

План семінарського заняття

1. Соціологічне дослідження: основні види та елементи.
2. Організація й проведення соціологічного дослідження.
3. Аналіз та інтерпретація соціологічних даних.
4. Проблема вибірки в соціологічному дослідженні.

Завдання для самостійної роботи

1. Соціологічне та соціальне дослідження.
2. Поняття й види соціологічного дослідження.
3. Програма й робочий план соціологічного дослідження.
4. Вибірка у соціологічному дослідженні.

Завдання і вправи

1. Соціологічне дослідження — це система послідовних методологічних, методичних, організаційно-технічних процедур, яка призначена для отримання достовірних даних і фактів про явища чи процеси, що вивчаються, для їх подальшого використання в соціальному управлінні. Які елементи, що притаманні будь-якій науковій діяльності, містить соціологічне дослідження?
2. Основне завдання соціологічних досліджень — це добування фактів про соціальну дійсність, її окремі явища. Соціальний факт — це певним чином фіксований, описаний фрагмент соціальної дійсності. Як же вибрати саме ті факти, які допоможуть знайти науково-достовірну відповідь на запитання, котрі цікавлять дослідника, заохотять його до проведення дослідження?
3. Будь-яке дослідження починається з постановки проблеми. Проблема дослідження може бути заданою ззовні якимось замовником або зумовлена пізнавальним інтересом. Як ви за цих умов могли б визначити поняття “проблема”?
4. Залежно від складності й масштабності аналізу предмета виділяють три види соціологічного дослідження: розвідувальне

(пілотажне), описове, аналітичне. Охарактеризуйте кожний з цих видів.

5. Програма соціологічного дослідження включає в себе наступні розділи: теоретичний (формулювання й обґрунтування проблеми, цілей, завдань тощо), методичний (обґрунтування вибірки, визначення й обґрунтування методів збору й обробки даних), організаційний (робочий план соціологічного дослідження). Проаналізуйте значення цих розділів програми в соціологічному дослідженні.

Питання для самоперевірки

1. Чому соціологічні дослідження є об'єктивно необхідними?
2. Які основні функції програми конкретно-соціологічного дослідження? Розкрийте їх зміст і зв'язок на конкретному прикладі.
3. Якими є основні типи та види соціологічних досліджень, їх характеристики та призначення?
4. Схарактеризуйте етапи соціологічного дослідження. Чи обов'язково зберігати їх певну послідовність?
5. Що таке вибірка та які є типи вибірки?

Література: основна [1-9]; додаткова [29; 33; 52; 85]

Семинар 3. Методи збору первинної соціологічної інформації

План семінарського заняття

1. Методи збору соціологічної інформації.
2. Аналіз документів.
3. Опитування та його різновиди.
4. Спостереження як метод збору соціологічної інформації.
5. Експеримент в соціології.

Завдання для самостійної роботи

1. Анкетне опитування.

2. Соціометричний метод.

3. Контент-аналіз як різновид формалізованого методу опитування.

4. Використання методу експертних оцінок в конкретно-соціологічному дослідженні.

Завдання і вправи

1. Характеризуючи методи проведення соціологічних досліджень, слід зазначити, що жоден з них не є універсальним, але має свої чітко окреслені пізнавальні можливості. А тому не існує взагалі “добрих” чи “поганих” методів, є методи адекватні або неадекватні поставленому дослідником завданню. Чи згодні ви з цим положенням? Обґрунтуйте свою думку.

2. Охарактеризуйте переваги і недоліки анкетного опитування, соціологічного інтерв'ю, спостереження, соціометричного опитування, контент-аналізу та ін.

3. Доведіть необхідність і доцільність проведення соціального моніторингу.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає специфіка опитування як методу збору первинної соціологічної інформації?

2. За яких умов застосовують у соціології експертне опитування?

3. Поясніть, що таке соціометричне опитування?

4. Які, на Вашу думку, питання можна вирішити за допомогою аналізу документа?

5. В яких випадках доцільне застосування контент-аналізу?

6. Для чого і як здійснюється опис інформації обчислення та оформлення узагальнюючої інформації?

Література: основна [1-9]; додаткова [6; 46].

План семінарського заняття

1. Суспільство як цілісна система, його характеристика.
2. Примітивне, традиційне, індустріальне, постіндустріальне суспільство та їх характеристика.
3. Модернізація суспільства. Проблема стабільності і розвитку суспільства.
4. Особливості взаємодії людини і суспільства в сучасних умовах.

Завдання для самостійної роботи

1. Суспільство як цілісність. Ознаки суспільства.
2. Структурна композиція суспільства.
3. Суспільство: механізми розвитку та руйнування.
4. Типологія суспільств.
5. Глобалізація та розвиток суспільства.

Завдання і вправи

1. Визначте та охарактеризуйте етапи розвитку теорій суспільства.
2. Доведіть, що суспільство можна розглядати як систему, що має власну структуру, аргументуйте свою відповідь.
3. Охарактеризуйте теорії виникнення суспільства, їх слабкі та сильні сторони.
4. У чому полягають особливості поняття «дуалістичне суспільство?» Розгляньте основні дуалістичні моделі суспільства.
5. Охарактеризуйте теорії модернізації, теорію посттоталітарного синдрому з точки зору сучасного стану та розвитку українського суспільства.
6. Визначте характерні риси індустріального та постіндустріального суспільства на прикладі порівняння сучасного стану України з однією з розвинутих країн світу.

Питання для самоперевірки

1. Що, зазвичай, розуміють під суспільством?

2. У чому відмінність філософського і соціологічного розуміння суспільства?
3. У чому сутність еволюціоністських теорій розвитку суспільства?
4. Який характер приписують діям і подіям автори циклічних теорій?
5. У чому сутність системного підходу до аналізу суспільства?
6. Які компоненти складають соціальну систему?
7. Що означає цілісність суспільства?
8. У чому сутність теорії постіндустріального суспільства?
9. Які стрижневі ідеї містить теорія модернізації?

Література: основна [1-9]; додаткова [28; 34-35; 53; 67; 78; 83].

Семинар 5. Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства

План семінарського суспільства

1. Сутність соціальної структури суспільства та її складові елементи.
2. Соціальні статуси і ролі – головні сполучні елементи соціальної структури суспільства.
3. Теорія класів. Середній клас та його соціальна роль.
4. Тенденції розвитку соціальної структури в сучасній Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Студентство як соціально-професійна група: джерела формування та її роль в сучасному українському суспільстві.
2. Підприємці як соціально-професійна група. Ставлення до підприємців у сучасному українському суспільстві.
3. Рівень престижності Вашої майбутньої професії та перспективи її змін.
4. Концепція М.Вебера про сутність, джерела і тенденції розвитку соціальної нерівності.
5. Проблеми формування середнього класу в Україні.
6. Маргінальність соціальних груп на етапі трансформації українського суспільства.

Завдання і вправи

1. Визначте сутність поняття «соціальна структура суспільства».
2. Охарактеризуйте основні елементи соціальної структури суспільства.
3. Які особливості еволюції соціально-класової структури властиві українському суспільству на рубежі ХХ-ХХІ ст.?
4. Охарактеризуйте основні маргінальні групи в сучасній Україні. Що породило їх? Які ймовірні тенденції їх розвитку?
5. Які фактори впливають на сучасні процеси структуризації українського суспільства?
6. Якою є система Ваших статусів та ролей?

Питання для самоперевірки

1. Що таке соціальна структура суспільства, які її складові елементи?
2. Чому існує соціальна нерівність, чому одні групи в суспільстві багатші і могутніші, ніж інші?
3. Що таке соціальний статус?
4. Що таке соціальний клас?
5. Як змінилися певні статусні ролі в сучасному українському суспільстві у порівнянні із часом 50-70-літньої давності?
6. Чи справедливо вважати гарантом демократії середній клас?

Література: основна [1-9] ; додаткова [45; 86].

Семінар 6. Соціологія особистості

План семінарського заняття

1. Особливості соціологічного аналізу особистості.
2. Процес соціалізації особистості.

3. Соціальна структура особистості.
4. Особливості взаємодії людини й суспільства в сучасній Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Поняття про особистість та її соціальну структуру.
2. Природне і соціальне в людині.
3. Співвідношення понять “індивід”, “індивідуальність”, “особистість”.
4. Роль соціалізації у становленні особистості.
5. Соціальний статус і соціальні ролі особистості.
6. Соціальна типологія особистості.

Завдання і вправи

1. На власному прикладі розгляньте особистість як:
  - елемент соціальної системи;
  - об’єкт суспільних відносин;
  - складну систему.
2. Розташуйте потреби особистості згідно з концепцією А. Маслоу.
3. Перелічіть повний набір статусів у себе, своїх батьків і двох-трьох знайомих. Який список вийшов? Про що це свідчить?
4. Визначіть свій головний статус, головні статуси Ваших батьків і порівняйте їх між собою.
5. Назвіть соціальні ролі, які Ви виконували протягом свого життя. Опишіть, як впливала зміна Вашого статусу на виконання цих ролей.
6. Які етапи соціалізації ви можете виділити на своєму життєвому шляху? З’ясуйте, які соціальні властивості формування на кожному з цих етапів, проаналізуйте роль соціальних інститутів у формуванні цих властивостей.

Питання для самоперевірки

1. У чому сутність поняття особистості з точки зору соціології?
2. Визначте основні напрямки соціології особистості в сучасних умовах.

3. Що таке соціальний статус та соціальна роль? Як ці поняття пов'язані між собою?
4. Чи існують статуси в сучасному індустріальному суспільстві?
5. Яке значення має для соціології соціальна типологія особистості?
6. Розкрийте зміст соціальної активності особистості.

Література: основна [1-9]; додаткова [36; 43; 54; 55; 79-82].

Семинар 7. Соціологія праці та управління трудовим колективом

План семінарського заняття

1. Об'єкт і предмет соціології праці.
2. Основні категорії соціології праці.
3. Сучасні світові тенденції розвитку сфери праці.
4. Поняття, структура, види і функції трудового колективу.
5. Соціальне управління трудовим колективом.

Завдання для самостійної роботи

1. Соціальна сутність праці.
2. Адаптація працівників: соціологічний аналіз проблеми.
3. Соціально-психологічний клімат трудового колективу та чинники, що впливають на його формування.
4. Підприємство як соціотехнічна система.
5. Вплив стилю керівництва на ефективність трудової діяльності.
6. Конфліктні ситуації в трудовому колективі та шляхи їх врегулювання.

Завдання і вправи

1. Розкрийте суть сучасних поглядів на предмет соціології праці.

2. Зробіть системний соціологічний аналіз трудової діяльності, виходячи з таких її складових як мета, мотиви, засоби, умови праці, суб'єкт діяльності.
3. Як розвивалася соціологія праці в Україні? Які вимоги до організації сучасних соціологічних досліджень у сфері праці в Україні?
4. Розкрийте зміст понять: «умови праці», «стиль керівництва», «задоволення працею», «само зайнятість населення», «ринок праці».
5. Опрацювавши додаткову літературу, проаналізуйте таке явище як безробіття.
6. Доберіть методи і методики для діагностики соціально-психологічного клімату трудового колективу.

Питання для самоперевірки

1. Що є предметом дослідження соціології трудового колективу?
2. В чому полягає сутність та основні характеристики колективу?
3. Проаналізуйте структуру та функції колективу.
4. Які ви знаєте типи колективів?
5. Які ви знаєте види колективів?
6. В чому специфічність первинного колективу?
7. Охарактеризуйте закономірності функціонування і розвитку колективу.
8. Розкрийте функції колективу та його соціальну роль.
9. Що означає соціальне управління колективом?

Література: основна [1-9]; додаткова [7; 16; 20; 22]

Семінар 8. Соціологія сім'ї та шлюбу

План семінарського заняття

1. Сутність шлюбу, його походження та історичні форми.
2. Сім'я, аспекти її соціологічного вивчення.
3. Соціальні функції, типи та фази розвитку сім'ї.
4. Розлучення, їх причини та наслідки.

5. Стан і тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Проблеми студентської сім'ї.
2. Соціальні проблеми стосунків між поколіннями.
3. Проблеми стійкості шлюбу.
4. Мотиви розлучень.
5. Повторний шлюб.
6. Основні теорії сім'ї.

Завдання і вправи

1. Чому інститут сім'ї є базовим для всіх суспільств?
2. Як кожен із соціальних інститутів, сім'я має конкретно-історичний характер. Що це означає?
3. На різних етапах розвитку українського суспільства в ньому фіксувалися різні форми сім'ї. Доведіть це твердження на прикладах.
4. Подайте основні характеристики таких моделей сім'ї: «традиційна» і «сучасна»; «авторитарна» і «егалітарна».
5. За даними соціологів, більшість молодих людей сьогодні не влаштовує той тип сімейних стосунків, який вони спостерігають в сім'ї батьків. Що, на Ваш погляд, не задовольняє молодих людей і яких змін вони прагнуть?
6. Останнім часом все більшого розповсюдження набувають позашлюбні сім'ї. Чим це викликано? Як Ви думаєте, кількість позашлюбних сімей надалі буде збільшуватися, зменшуватися, чи збережеться на приблизно тому ж рівні?
7. Ще давньогрецькі мислителі писали про кризу інституту сім'ї. Достатньо популярною ця теза є й у сучасній літературі. Висловіть свою точку зору на цю проблему.

Питання для самоперевірки

1. Що вивчає соціологія шлюбу та сім'ї?
2. Дайте визначення шлюбу, розкрийте його історичні форми.
3. Які різновиди моногамного шлюбу мали місце в Україні?

4. Умови укладення шлюбу в Україні?
5. Назвіть альтернативні форми шлюбу. Проаналізуйте їх сутність.
6. Дайте визначення сім'ї. Які проблеми вивчаються при розгляді сім'ї як соціального інституту і як соціальної групи?
7. В чому полягає історичний характер сім'ї?
8. Охарактеризуйте основні типи сім'ї.
9. Розкрийте зміст соціальних функцій сім'ї.
10. Які причини виникнення конфліктів в сім'ї?
11. Чим зумовлене зростання кількості розлучень у наш час?
12. Проаналізуйте наслідки розлучень.
13. Тенденції розвитку сучасних шлюбно - сімейних відносин.
14. Чи правомірні твердження про загибель сім'ї як соціального інституту?
15. В чому особливості студентської сім'ї? Висловіть своє ставлення до неї.
16. Охарактеризуйте основні тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні.
17. Охарактеризуйте відомі вам типи сімейної структури.

Література: основна [1-9]; додаткова [7; 16; 20; 22]

Список основної літератури

1. Соціологія : підручник / За ред. В. Г. Городяненка. К., 2002.
2. Вербець В. В., Субот О. А., Христюк Т. А. Соціологія. Курс лекцій : навч. пос. К., 2009.
3. Соціологія. Курс лекцій / За ред. Пічі В.М. К., 2006.
4. Соціологія. Інтерактивний комплекс / Ткаченко Г. І., Циганчук А. С., Новічков Г. В., Якимчук А. С., Шевчук Т. Є. Рівне, 2006.
5. Соціологія : підруч. /За ред. Ю.Ф. Пачковського. Львів, 2011.
6. Соціологія : навчальний посібник / За ред. С.О. Макеєва. К. : Знання, 2003.
7. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. К., 2002.
8. Пшеничний О. В., Романовська О. В. Соціологія. Посібник для підготовки до іспитів. К., 2005.

9. Подольська Є. А. Соціологія: 100 питань 100 відповідей : навч. посібник. К. : Інкос, 2009.

Список додаткової літератури

1. Амелин В. Н. Социология политики. М., 1992.
2. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. М., 1993.
3. Барматова С. П. Політична соціологія: Курс лекцій. - К., 2003.
4. Бебик В. М., Головатий М. Ф., Рехкало В. А. Політична культура сучасної молоді. К. : А. Л. Д., 1996.
5. Бурдые П. Соціологія політики. М., 1993.
6. Бутенко И. А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентом. М., 1989.
7. Вебер М. Избранные произведения. М.: Прогресс, 1990.
8. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К., 1998.
9. Верховин В. И. Экономическая социология. М.: ИМТ, 1998.
10. Гіденс Е. Соціологія: Пер. з англ. К., 1999.
11. Головатий М. Ф. Мистецтво політичної діяльності. К.: МАУП, 2002.
12. Головатий М. Ф. Молодіжна політика в Україні: проблема оновлення. К.: Наук. думка, 1993.
13. Головатий М. Ф. Професія - політик. К.: Парлам. вид-во, 2000.
14. Головатий М. Ф. Соціологія політики. К., МАУП, 2003.
15. Головатий Н. Ф. Социология молодежи: курс лекций. К.: МАУП, 1999.
16. Городяненко В. Г. Социологический практикум: Учеб.-метод. пособие. К., 1999.
17. Гречихин В. Лекции по методике и технике социологических исследований. М., 1988.
18. Громов Й. А., Мецкович А. Ю., Семенов В. А. Западная теоретическая социология. СПб., 1996.
19. Дорин А. В. Экономическая социология : учеб. пособие. Минск: Экоперспектива, 1997.
20. Дюркгейм Э. Социология, ее предмет, метод, предназначение. М., 1995.
21. Дюркгейм Э. Самоубийство. М., 1994.
22. Гідденс Е. Соціологія. К., 1999.

23. Економічна соціологія : навч. посіб. / В. М. Ворона та ін. К.: Ін-т соціології НАН України, 1997.
24. Єременко В. Г. Основи соціальної економіки. К.: МАУП, 1997.
25. Заславская Т. И. Экономическое поведение и экономическое развитие / ЭКО. 1989. № 3.
26. Захарченко М. В., Погорілий О. І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). К., 1993.
27. Иконникова С. Н. Социология молодежи. Л.: Знание, 1985.
28. Иноземцев В. Л. Современное постиндустриальное общество: Природа, противоречия, перспективы. М., 2000.
29. Интерпретация и анализ данных в социологических исследованиях. М., 1987.
30. История социологии в Западной Европе и США. М., 1993.
31. Історія української культури. Миколаїв, 1996.
32. Каган М. С. К вопросу о понимании культуры / Философские науки. 1989. № 35.
33. Как провести социологическое исследование. М., 1990.
34. Карасев В. И. Общество, государство, цивилизация: К теории становления социумов. М., 2000.
35. Классовое общество. Теория и эмпирические реалии / Под ред. С. Макеева. К., 2003.
36. Ковалева А. И. Социологизация личности: норма и отклонение. М., 1996.
37. Кола Д. Политическая социология. М., 2001.
38. Культура і побут населення України. К., 1991.
39. Культурологія /За ред. В. М. Пічі. Львів, 2003.
40. Лісовий В. Культура та цивілізація / Філософська і соціологічна думка. 1993. № 1.
41. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії : навч. посіб. К.: МАУП, 2004.
42. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії : навч. посіб. К.: МАУП, 1999.
43. Лукашевич Н. П. Социология воспитания. К., 1996.
44. Маковецкий А. М. Соціологія. Чернівці, 2000.
45. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. К., 1996.
46. Методы сбора информации в социологическом исследовании: В 2 кн. М., 1990.

47. Мешанова Т. О. Соціально-психологічне дослідження особистості: теоретико-методологічний аспект. Тернопіль, 2001.
48. Молоде покоління нової України: Ескіз соціального портрету / О.М. Балакірева, Л.С. Волинець, М.Ф. Головатий та ін. К.: А. Л. Д., 1995.
49. Молодежь Украины: ожидания, ориентации, поведение / Отв. ред. В.Е. Пилипенко. К.: Наук. думка, 1993.
50. Молодіжний і дитячий рух в Україні: історія та генезис / Під ред. М.Ф. Головатого. К.: Укр. НДІ проблем молоді, 1996.
51. Очерки по истории теоретической социологии XX столетия. М., 2000.
52. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження. К., 1996.
53. Парсонс Т. О социальных системах. М., 2002.
54. Парсонс Т. Человек в современном мире. М., 1985.
55. Піча В. М. Соціологія особистості / Соціологія: терміни, поняття, персоналії / За заг. ред. В. М. Пічі. К.; Львів, 2003.
56. Піча В. М. Соціологія: Загальний курс. К., 2000.
57. Піча В. М. та ін. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень. Львів, 1996.
58. Піча В. М., Стеблин Б. А. Соціологія політики. Львів, 1994.
59. Піча В. М., Черниш Н. Й., Кондратик Л. Й. З історії української соціологічної думки. Львів, 1995.
60. Политическая социология /Ред. В. Н. Иванов и др. М., 2000.
61. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку : навч. посіб. / За ред. Ф. М. Рудича. К.: Парлам. вид-во, 2002.
62. Радаев В. В. Экономическая социология : курс лекций. М.: Аспект-Пресс, 1998.
63. Радаев В. В., Шкаратан О. Н. Социальная стратификация. М., 1995.
64. Ручка А. О., Танчер В. В. Курс історії теоретичної соціології. Навч. посіб. К., 1995.
65. Смелзер Н. Социология: Пер. с англ. М., 1994.
66. Соколова Г. Н. Экономическая социология : учеб. Минск, 1998.
67. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. М., 1992.
68. Социологическая теория сегодня. - К., 1994.
69. Социология: Наука об обществе. Учеб. пособие / Под общ. ред. В.П. Андрущенко, Н.П. Горлача. Харьков, 1996.

70. Соціологія культури : навч. посіб. / За ред. О. М. Семашка і В. М. Пічі. Львів, 2003.
71. Соціологія : підручник / За заг. ред. В. М. Пічі. Львів, 2004.
72. Соціологія : підручник / За ред. В. М. Пічі. Львів, 2004.
73. Соціологія : терміни, поняття, персоналії : навч. словник-довідник / За заг. ред. В. М. Пічі. Львів, 2002.
74. Степаненко В. Українська соціологія в пошуках себе / Філософ. і соціол. думка. 1993. № 11–12.
75. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. К., 1992.
76. Тойнби А. Постыжение истории. М., 1991.
77. Туленков Н. В. Социология экономики: Консп. лекций. К.: УГУФВС, 1994.
78. Українське суспільство на порозі третього тисячоліття / За ред. М. О. Шульги. К., 1999.
79. Фромм Э. Человек для себя. Минск, 1992.
80. Холл К., Линдсей Г. Теории личности. М., 1997.
81. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб., 1997.
82. Циба В. Т. Соціологія особистості: системний підхід. К., 2000.
83. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества: проблемы и перспективы. - М., 2003.
84. Экономическая соціологія : учеб. пособ. / Под ред. В. Е. Пилипен-ко. К. : МАУП, 2002.
85. Ядов В. А. Социологическое исследование: Методология, программа, методы. Самара, 1995.
86. Яковлев А. М. Социальная структура общества: Учебник. М., 2003.